

SFS

SFS verksamhetsplan 2025/26

Proposition 1

SFS

Följebrev

Proposition 1: SFS verksamhetsplan 2025/26

Det åligger styrelsen att bereda förslag på verksamhetsplan till fullmäktige, SFSFUM.

Verksamhetsplanen har de senaste åren haft samma struktur: två treåriga fokusfrågor, varav en politisk och en organisatorisk, samt ett antal ettåriga prioriterade frågor. Den treåriga politiska fokusfrågan är antagen för perioden 2024/25–2026/27. Den föreslagna verksamhetsplanen präglas i hög utsträckning av den aviserade sänkningen av anslaget till studentinflytandet. Det är ett hårt slag mot studentkårerna och SFS.

Styrelsen har under verksamhetsåret samlat in förslag från medlemskårerna, under medlemsmöten såväl som medlemsbesök. Styrelsen föreslår en ny treårig organisatorisk fokusfråga för verksamhetsåren 2025/26–2027/28, samt tre ettåriga prioriterade frågor.

Styrelsen bedömer att de frågor som lyfts i verksamhetsplanen är avgörande frågor för såväl studentkårerna som landets studenter, och präglar den verksamhet som SFS ska prioritera under kommande verksamhetsår. Styrelsen har även inkluderat frågor som lyfts i samtal med politiker och myndigheter, och frågor som styrelsen identifierat som områden som vanligtvis får större utrymme i SFS politik och verksamhet.

SFS verksamhet är bredare än verksamhetsplanen. Det kommande verksamhetsåret kommer att präglas av de utredningar som regeringen aviserade i budgetpropositionen och forsknings- och innovationspropositionen hösten 2024, samt riksdagsvalet 2026. Verksamhetsplanen styr i hög utsträckning SFS tid och resurser.

Bakgrund till förslag på ny organisatorisk fokusfråga

SFS organisatoriska fokusfråga syftar till att stärka medlemskårernas inflytande över SFS som organisation, genom att sätta en riktning för SFS för de kommande tre åren. Hur den organisatoriska fokusfrågans ambitioner ska omsättas från ord till handling konkretiseras och planeras i första fasen av arbetet under frågans första år. Därefter ligger fokus på att verkställa.

Den nuvarande organisatoriska fokusfrågan *Engagemangets vikt och värde* fokuserar på att öka engagemanget i SFS, och att engagemanget i SFS ska vara hållbart.

Engagemangets vikt och värde har bidragit till en systematisering av hur SFS arbetar med förtroendevalda och studentrepresentanter. Rutiner och processer har införts för att de engagerade ska få rätt förutsättningar och för att engagemanget ska kännas givande. Den har också lett till en utveckling av medlemssamordningen där SFS idag har nätverk och medlemsmöten som kontinuerligt utvärderas. Fokusfrågan antogs i en tid präglad av pandemin, och de utmaningar som den innebar för studentrörelsen. I efterhand har den stundvis upplevts som otydlig, och de konkretiseringar som har gjorts har inte varit tydliga för medlemmarna. Det är en lärdom som styrelsen tar med sig.

Under beredningen av den nya organisatoriska fokusfrågan diskuterade styrelsen studentrörelsens framtid, och SFS prioriteringar för att nå dit vi vill som rörelse. I

framtagandet av en ny organisatorisk fokusfråga lyftes behovet av långsiktighet och vision. Snarare än att vara SFS-intern, bör den nya organisatoriska fokusfrågan ta ett helhetsgrepp om studentrörelsen. SFS är idag studenternas röst i den nationella debatten, men den aviserade sänkningen av studentkårernas och SFS finansiering har visat på behovet av att gemensamt höja våra röster. Genom att SFS och studentkårerna arbetar tillsammans blir studentrörelsen en samhällskraft att räkna med. I den andan växte förslaget på ny organisatoriska fokusfråga fram: *En stark och enad studentrörelse*.

Bakgrund till förslag till prioriterade frågor

I framtagande av prioriterade frågor har styrelsen försökt lyfta fram frågor av särskild vikt för SFS medlemskårer och Sveriges studenter. Styrelsen bedömer att dessa frågor täcker de prioriteringar som identifierats under verksamhetsåret. Det aviserade sänkta statsanslaget är fortsatt aktuellt och beskedet fastställs i budgetpropositionen inför 2026. Utöver detta fortsätter sämre ekonomiska villkor utmana studenterna och därför föreslår styrelsen att detta politikområde prioriteras under nästa verksamhetsår. Slutligen har styrelsen valt att ge utrymme åt Students at Risk, ett program med syfte att möjliggöra för studenter under förföljelse att fullfölja sina studier i Sverige.

Med bakgrund av den aviserade sänkningen av anslaget till studentkårerna föreslår styrelsen en prioriterad fråga för studentkårernas finansiering. Höstens budgetproposition bekräftar huruvida aviseringen blir realiserad eller inte, och utöver detta kommer verksamhetsåret 2025/26 präglas av en begynnande valrörelse. Styrelsen gör bedömningen att det är viktigt att SFS prioriterar att få genomslag för en fråga som studentkårernas finansiering. Alla studentkårer ska ha möjligheterna att bedriva studentinflytande vid sitt lärosäte. Studenternas möjlighet till inflytande är centralt inom akademien och en grundförutsättning för att utbildningen ska vara högkvalitativ och utvecklas i takt med samhället. Att representera en ökad bredd av studenter med nya studentgrupper ställer nya krav på studentkårerna, vilket måste återspeglas i den statliga finansieringen. En sänkt finansiering underminerar möjligheten för studentkårerna att arbeta med sitt kärnuppdrag. Det är avgörande att studentrörelsen samlas för att stoppa den aviserade sänkningen och verkar för en höjning som möjliggör en långsiktighet i studentkårernas uppdrag.

Styrelsen föreslår även en prioriterad fråga om studenternas ekonomi. Regeringen har aviserat att de avser tillsätta en utredning för att se över studiestödssystemet. Studenter drabbas hårt av ökade kostnader i samhället och det är av hög tid att se över studiestödssystemet, som i stora drag är oförändrat sedan 2001. Förutsättningarna för att studera och studenternas livssituationer ser annorlunda ut idag än vad de gjorde då, men studiestödet är fortsatt en avgörande del av studenters möjlighet att genomgå en högre utbildning. Flera utbildningar och studentgrupper stöter även på övriga utmaningar som anstränger deras ekonomi. Studenter med obligatorisk verksamhetsförlagd utbildning drabbas av merkostnader och studerande vid behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildningar har ökade resultatkrav för studiemedel än övriga studenter. Även här blir valrörelsen viktig, där styrelsen bedömer att frågan om studenters ekonomi bör ges utrymme.

Slutligen bedömer styrelsen att det är hög tid att lyfta frågan om Students at Risk, StAR. Många studenter världen över ges inte förutsättningar att fortsätta sina studier och utsätts för hot och förföljelse för sitt engagemang i studentrörelsen. Students at Risk är ett program där studenter som utsätts för detta ges möjlighet att få fortsätta sin utbildning i Sverige. Liknande program finns redan för forskare där SFS och flera lärosäten redan är medlemmar. StAR har länge diskuterats inom Komit och har även under tidigare verksamhetsår lyfts inom styrelsen och för medlemskårerna. Styrelsen gör bedömningen att för att programmet ska ges långsiktig hållbarhet behöver frågan prioriteras, och SFS behöver kroka arm med lärosäten och myndigheter som kan påverka frågan. Rätten till utbildning är en rättighet värd att försvara, och StAR kan ge fler möjlighet att fullfölja sin utbildning fritt från förtryck.

Förslag till beslut

Styrelsen föreslår fullmäktige besluta

att anta SFS verksamhetsplan 2025/2026.

Verksamhetsplan

2025/2026

Sveriges förenade studentkårer

SFS

Innehållsförteckning

Inledning	2
Fokusfrågor	3
Politisk fokusfråga 2024/25 - 2026/27	
Vägen framåt för högre utbildning	4
Reformera högskolans finansieringssystem	4
Akademisk frihet	4
Organisatorisk fokusfråga 2025/26 - 2027/28	
En stark och enad studentrörelse	5
Prioriterade frågor	6
Studentkårernas finansiering	6
En hållbar studentekonomi	7
Students at Risk	8

Inledning

Sveriges förenade studentkårer, SFS, är den nationella påverkansorganisationen för studentkårer och studenter. SFS arbetar nationellt och internationellt med frågor för en högkvalitativ utbildning och bättre förutsättningar att bedriva studier. SFS ska göra studenters och forskarstuderandes röster hörda

i de sammanhang där högre utbildning behandlas eller beslutas om. SFS utser studentrepresentanter i nationella organ, besvarar remisser, publicerar rapporter samt bevakar samhällsdebatten. Det politiska påverkansarbetet präglas av förankring hos medlemskårerna som under olika medlemsaktiviteter bidrar med inspel, erfarenhetsutbyte och diskussion.

Verksamhetsplanen utgör grunden för verksamheten under verksamhetsåret 2025/26. Verksamhetsplanen består av två treåriga fokusfrågor samt tre ettåriga prioriterade frågor. Verksamhetsplanen antas av fullmäktige och därefter konkretiseras och verkställs den av SFS styrelse och kansli.

Under verksamhetsåret ska styrelsen utse Årets studentstad. Utmärkelsen tilldelas en stad som arbetar aktivt för att främja studenters situation, och Årets studentstad förväntas stå värd för SFS fullmäktige efterföljande verksamhetsår. SFS ska under verksamhetsåret även publicera SFS årliga bostadsrapport.

SFS ska bedriva en aktiv omvärldsbevakning för att vara relevant och alert i samhällsdebatten. SFS ska fortsätta bevaka de frågor som SFS tidigare arbetat med för att säkerställa kontinuitet och fortlevnad, även om dessa inte är politiska fokusfrågor eller prioriterade frågor under verksamhetsåret. SFS ska därför särskilt bevaka:

- Studenters arbetsmiljö
- Högskolepedagogik
- Aviserade och pågående statliga utredningar

Regeringens aviserade sänkning av anslaget till studentkårerna utgör ett existentiellt hot mot studentkårerna och SFS. Under verksamhetsåret ska även SFS åsiktsdokument revideras vilket innebär att betydande åsiktsutveckling måste genomföras. Det är viktigt att medlemskårerna involveras i revideringsarbetet.

Trots att Europeiska unionen formellt saknar befogenheter att besluta om högre utbildning blir Europa en allt viktigare samarbetspartner för svenska lärosäten. SFS bör tydligare prioritera det internationella arbetet i sin verksamhet. Under verksamhetsåret ska SFS utveckla sitt arbete med europeiska utbildningsfrågor i samband med revideringen av åsiktsprogrammet.

Verksamhetsåret 2025/26 avslutas drygt tre månader innan riksdagsvalet 2026. Särskilt fokus ska därför tillägnas valrörelsen.

Det är viktigt att SFS arbetar med dessa frågor för att säkerställa att det politiska påverkansarbetet fortsatt är relevant och ger effekt.

Fokusfrågor

SFS har två fokusfrågor, en politisk och en organisatorisk, som löper över tre år. Den politiska och organisatoriska fokusfrågan antas av fullmäktige. Första året startas arbetet upp, det andra året genomförs merparten av aktiviteterna och det tredje planeras för fortsatt arbete, implementering och uppföljning. En tydlig och bestämd form för fokusfrågorna bidrar till att stärka SFS påverkansarbete och organisation.

På SFS fullmäktige 2022 fattade fullmäktige beslut om att anta den organisatoriska fokusfrågan *Engagemangets vikt och värde*. I detta dokument föreslås en ny organisatorisk fokusfråga för 2025/26-2027/28: *En stark och enad studentrörelse*.

Politisk fokusfråga 2024/25 - 2026/27

Vägen framåt för högre utbildning

Antagen av fullmäktige 2024.

Alla studenter har rätt till en utbildning av hög kvalitet. Även om definitionen av kvalitet skiljer sig mellan ämnesområden, krävs vissa förutsättningar för att utbildningen ska fungera för alla. Fundamentalt är att det krävs ett fungerande finansieringssystem och en grundläggande akademisk frihet, som låter akademien nå sin fulla potential. SFS är en viktig drivkraft i att garantera en högkvalitativ utbildning och konsekvent driva studentnära frågor.

Reformera högskolans finansieringssystem

Finansieringssystemet för högre utbildning och forskning fortsätter att vara en bromskloss för Sverige. För att utbildningen ska kunna uppnå och upprätthålla en hög kvalitet behöver det faktiska resursbehovet för utbildningen mötas. Skenande lokalkostnader äter upp en alltför stor del av lärosätenas budget. Det är medel som istället hade kunnat gå till undervisning och forskning, därför måste dessa kostnader minska och staten ersätta lärosätena för kostnaderna. Det nuvarande finansieringssystemet för högre utbildning tar varken hänsyn till kostnadsutvecklingen eller ökade krav på lärosäten. Urholgade ersättningsbelopp från staten, tillsammans med finansieringssystemets begränsningar, sätter upp fler hinder än vad det röjer, och leder till att bra förutsättningar för hög utbildningskvalitet saknas. Samtidigt fortsätter produktivitetsavdraget att försvaga universitet och högskolor varje år.

Finansieringssystemet för högre utbildning måste förändras för att kunna garantera hög kvalitet, forskningsanknytning och goda möjligheter till lärande för studenterna. Ersättningsbeloppen behöver höjas, den prestationsbaserade delen tas bort eller minskas, produktivitetsavdraget avskaffas, lärosätenas lokalkostnader minska och finansieringssystemet göras om i grunden.

Akademisk frihet

Oavsett färg på regeringar har de senaste åren av högskolepolitik präglats av intrång i den akademiska friheten, från förkortade styrelsemandat till godtyckligt satta examensmål. Den politiska viljan att styra akademien är olycklig och skadlig. Studenternas utbildning riskerar att präglas snarare av politiska visioner och vallöften än vetenskap.

Det behövs därför flera åtgärder för att skydda akademins frihet från politisk styrning. Utbildningens frihet behöver grundlagsskyddas på samma sätt som forskningens frihet, antalet examensmål i högskoleförordningen måste minska, statens detaljstyrning av lärosätenas verksamhet behöver upphöra och akademins självständighet måste öka.

Organisatorisk fokusfråga 2025/26 - 2027/28

En stark och enad studentrörelse

Sveriges förenade studentkårers syfte är att genom påverkansarbete företräda och tillvarata medlemskårernas och studenternas intresse. En stark och enad studentrörelse möjliggör ett framgångsrikt påverkansarbete för att Sveriges studenter ska ha de förutsättningar som krävs för att tillgodogöra sig en högkvalitativ utbildning som gör nytta för individ och samhälle.

En stark och enad studentrörelse är en rörelse med en gemensam röst och vilja som tillsammans jobbar mot gemensamma mål. En enad studentrörelse är inte en rörelse där alla tycker lika, utan det är viktigt att olika åsikter och perspektiv får ta plats. En ökad samverkan mellan medlemskårerna och SFS gör studentrörelsen till en starkare röst i den nationella debatten. SFS har goda förutsättningar att stärka medlemskårernas förutsättningar för politisk påverkan på lokal nivå genom att vara en kunskapsresurs och bjuda in till mötesplatser och erfarenhetsutbyte. SFS behöver samtidigt öka medlemskårernas delaktighet i det nationella påverkansarbetet.

En stark och enad studentrörelse är en studentrörelse som engagerar många. En god representativitet ger förutsättningar att kunna företräda alla studenter och ökar samtidigt legitimiteten i påverkansarbetet. Ett ökat engagemang gör att förmågan att påverka ökar. En stark studentrörelse är en studentrörelse som inte bara är stark idag utan även i framtiden. Fler medlemmar och fler engagerade studenter skapar goda förutsättningar för självständighet och stabilitet, och bidrar samtidigt till långsiktig ekonomisk och organisatorisk hållbarhet. Det gäller för såväl SFS som för medlemskårerna.

Tillsammans utgör SFS och studentkårerna Sveriges studentrörelse, och vi måste stå enade inför framtida utmaningar.

Ambitioner:

- SFS ska stärka medlemskårernas förmåga till politiskt påverkansarbete.
- SFS ska inkludera medlemskårerna i det löpande nationella påverkansarbetet.
- Medlemskapet i SFS ska ha ett tydligt värde.
- SFS ska verka för att fler studentkårer är medlemmar i SFS.

Prioriterade frågor

Studentkårernas finansiering

Alla studentkårer, oavsett traditioner, storlek eller plats, arbetar mot ett gemensamt mål – att studenter ska få det bättre. Studenternas möjlighet till inflytande är centralt inom akademien och en grundförutsättning för att utbildningen ska vara högkvalitativ och utvecklas i takt med samhället. SFS behövs som en nationell kraft för att slå vakt om studentkårernas finansiering för att fortsätta bedriva kvalitativt studentinflytande.

Regeringens aviserade sänkning av anslaget till studentinflytandet undergräver studentkårernas möjligheter till långsiktig påverkan. Kostnadsökningar innebär samtidigt att de medel som studentkårerna får, år för år, minskar i värde. Inför kårobligatoriets avskaffande föreslog utredningen [Frihet för studenter - om hur kår- och nationsobligatoriet kan avskaffas](#) ett stöd om 310 kr per helårsstudent, motsvarande över 400 kr i dagens priser, för att kunna bedriva sin verksamhet i samma kvalitet och omfattning som tidigare. När förslaget blev verklighet blev dock anslaget drygt 100 kr per helårsstudent. [UKÄ föreslog 2017 ett tre- eller fyrfaldigande av anslaget](#) och efter sänkningen 2026 prognostiseras anslaget per student bli det lägsta någonsin. Slutgiltigt besked om anslagssänkningen förväntas i höstens budgetproposition. I det fall den aviserade sänkningen genomförs måste fokus vara att säkra en permanent höjning i framtiden.

Studentkårerna ställs inför nya utmaningar när studentgruppen blir allt mer heterogen. Fler studenter studerar på distans, fler yrkesverksamma fortbildar sig, och andelen internationella studenter vid våra lärosäten ökar. Att representera en ökad bredd av studenter ställer nya krav på studentkårerna, vilket måste återspeglas i den statliga finansieringen.

Varje år urholkas ett fast anslag av inflation. Det är därför viktigt att anslaget i framtiden inflationssäkras för att säkerställa ett långsiktigt stabilt stöd till studentkårerna.

Allt fler studentkårer behöver stötta upp den statliga finansieringen med stöd från sina lärosäten, vilket leder till ett minskat oberoende. Det leder potentiellt till en situation där studentkårerna prioriterar bort frågor för att inte försämra relationen till lärosäten och därav riskera sin finansiering.

Anslaget till studentkårerna behöver öka för att säkerställa ett starkt studentinflytande. Det är en nödvändighet för att studentkårerna ska kunna genomföra sin lagstadgade uppgift. Ett försvagat studentinflytande kommer att leda till utbildningar som är sämre anpassade för framtiden och håller lägre kvalitet. Ett hårt slag mot kunskapsnationen Sverige.

Ambitioner:

- SFS ska verka för en permanent höjning av statsanslaget till studentkårerna.
- SFS ska verka för att statsanslaget inflationssäkras.

En hållbar studentekonomi

I sin budgetproposition för 2025 aviserade regeringen att den avser tillsätta en utredning för att se över studiestödssystemet. Det är hög tid att modernisera systemet, som i stort varit oförändrat sedan 2001. Studiestödssystemet har i över hundra år varit en avgörande förutsättning för att studenter ska kunna genomgå högre utbildning. Det behövs däremot reformer om systemet till fullo ska tjäna sitt syfte för dagens studenter. I rapporten [Studiemedelsreform](#) föreslår SFS ett antal reformer för att modernisera studiestödssystemet. Under verksamhetsåret ska SFS verka för att en utredning som syftar till att reformera studiestödssystemet kommer på plats.

För att stärka möjligheten för alla att utbilda sig är det viktigt med ett flexibelt studiemedel som möter studenternas behov. Studenterna idag möts inte enbart av längre utbildningar utan även av ett behov att bredda sina kompetenser för att möta en arbetsmarknad som ständigt utvecklas. Flera utbildningar kräver verksamhetsförlagd utbildning (VFU) för såväl examen som legitimation, vilket leder till ökade kostnader för studenter till följd av bland annat placeringar utanför dagpendlingsavstånd. Studenter ska aldrig behöva bekosta extra kostnader till följd av obligatoriska utbildningsmoment.

Studerande vid behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildningar, bland annat studerande vid tekniska och naturvetenskapliga basårsutbildningar, saknar idag studentstatus. Trots att de i nästan alla aspekter av sina studier är att likställa med studenter, så omfattas de studerande till exempel inte av rätten till studentinflytande i högskolelagen eller disciplinreglerna i högskoleförordningen; istället regleras utbildningarna i *förordning (2018:1519) om behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning*. Studerande vid basårsutbildningar har även ett hundraprocentigt resultatkrav för studiemedlet, vilket kan innebära att studerande som går vidare till en utbildning de nu fått behörighet till, men som missat en kurs i basåret, nekats studiemedel. Samtidigt som regeringen pekar ut basårsutbildningarna som en viktig del i Sveriges kompetensförsörjning, missgynnas studerande som i allt väsentligt lever samma liv som andra studenter. Studerande vid behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildningar bör ges studentstatus, och omfattas av samma rättigheter och skyldigheter som studenter.

Ambitioner:

- SFS ska verka för ett mer ändamålsenligt och modernt studiestödssystem.
- SFS ska verka för en kostnadsfri och tillgänglig verksamhetsförlagd utbildning.
- SFS ska verka för att studerande vid behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning ges studentstatus.

Students at Risk

Många studenter tvingas studera under sådana omständigheter att de lider under förföljelse och hot på grund av sitt engagemang i studentrörelsen. SFS hållning är att ingen ska tvingas fly för sitt engagemang i studentrörelsen, men i fall där flykt är oundvikligt behöver det finnas möjligheter till att fullfölja sin utbildning i andra länder.

Idag finns redan ett program för att stötta forskare som tvingas på flykt, Scholars at Risk, och i dagsläget är SFS, tillsammans med 25 svenska lärosäten, medlemmar i den svenska sektionen. Forskare som omfattas av programmet ges möjlighet till tillflykt hos ett av medlemslärosätena, och kan fortsätta sin forskar- och utbildningsgärning i Sverige.

Ett liknande program bör införas för studenter på flykt. Students at Risk, StAR, har redan implementerats i Norge, där över 100 studenter har fått stipendium eller möjlighet att studera i landet sedan programmet startade 2013.

Implementeringen av ett StAR-program kommer att kräva stora resurser, bortom det som SFS förfogar över. I Norge administreras programmet av *Høgskole- och kompetensdirektoratet*, motsvarande svenska Universitets- och högskolerådet, UHR, och arbetet med att ta emot studenter görs av respektive lärosäte. Ett program som StAR, likt Scholars at Risk, kräver samarbete. För att säkerställa att programmet ges långsiktiga förutsättningar som håller över tid behövs dialog med myndigheter i Sverige.

SFS behöver stötta de studenter som, på grund av sitt engagemang i studentrörelsen, tvingas på flykt för att undkomma förtryck. Utbildning är en rättighet som är värd att försvara.

Ambitioner:

- SFS ska verka för att ett Students at Risk-program införs i Sverige.